

2026/1241

15.6.2026

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2026/1241

z dnia 11 czerwca 2026 r.

w sprawie monitorowania obecności alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymanej z łubinu

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W 2019 r. panel Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności („Urząd”) ds. zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym (panel CONTAM) przyjął opinię dotyczącą ryzyka dla zdrowia ludzi i zwierząt związanego z obecnością alkaloidów chinolizydynowych w paszy i żywności, w szczególności w łubinie i produktach otrzymywanych z łubinu ⁽¹⁾.
- (2) Panel CONTAM określił najniższą pojedynczą doustną dawkę skuteczną wynoszącą 0,16 mg sparteiny/kg masy ciała jako punkt odniesienia dla charakterystyki ryzyka w następstwie ostrego narażenia i uznał, że nie można określić punktu odniesienia do scharakteryzowania ryzyka narażenia długoterminowego. Ze względu na ograniczone dane dotyczące obecności alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymanej z łubinu oraz spożycia tej żywności narażenie z dietą obliczono wyłącznie w odniesieniu do niektórych konkretnych scenariuszy, a pełna charakterystyka ryzyka dla zdrowia ludzi nie była możliwa. Urząd uznał jednak, że zebrane dane mogą wskazywać na ryzyko dla niektórych konsumentów. W związku z tym panel CONTAM zalecił zebranie większej ilości danych o obecności alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i produktach otrzymywanych z łubinu.
- (3) Ponadto należy zebrać więcej informacji na temat czynników, które prowadzą do stosunkowo wysokich poziomów alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymanej z łubinu, w celu określenia środków zapobiegających obecności lub ograniczających obecność alkaloidów chinolizydynowych w tych środkach spożywczych.
- (4) Należy zatem zalecić monitorowanie obecności alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymanej z łubinu, identyfikację czynników prowadzących do ich wysokich poziomów oraz zbieranie większej ilości informacji na temat wpływu przetwarzania żywności na poziomy alkaloidów chinolizydynowych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

- 1) Państwa członkowskie, działając we współpracy z podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa spożywcze, powinny monitorować obecność alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymanej z łubinu, takiej jak suche nasiona łubinu, mąka z łubinu, łubin w puszkach/słoikach, chleb oraz pieczywo cukiernicze i wyroby ciastkarskie zawierające łubin, w tym premiksy do tych wyrobów piekarniczych, substytuty jaj na bazie łubinu, substytuty kawy na bazie łubinu, substytuty mleka i mięsa na bazie łubinu oraz białko łubinu w proszku do koktajli mlecznych i napojów typu smoothie. Alkaloidy chinolizydynowe należy analizować co najmniej pod kątem obecności albinu, anagryny, angustifoliny, lupaniny, izolupaniny, multifloryny, 13a-hydroksylupaniny, lupininy i sparteiny, ponieważ są to alkaloidy chinolizydynowe obecne w nasionach gatunków łubinu istotnych dla paszy i żywności. Ze względu na przenoszenie alkaloidów chinolizydynowych z paszy do żywności pochodzenia zwierzęcego, w szczególności do mleka, należy również monitorować obecność alkaloidów chinolizydynowych w żywności pochodzenia zwierzęcego pochodzącej od zwierząt, które były karmione paszą zawierającą materiały paszowe otrzymywane z łubinu.

⁽¹⁾ Panel CONTAM (panel EFSA ds. zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym), 2019 r., „Scientific opinion on the risks for animal and human health related to the presence of quinolizidine alkaloids in feed and food, in particular in lupins and lupin-derived products” [„Opinia naukowa dotycząca ryzyka dla zdrowia ludzi i zwierząt związanego z obecnością alkaloidów chinolizydynowych w paszy i żywności, w szczególności w łubinie i produktach otrzymywanych z łubinu”], <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5860>.

- 2) Zaleca się pobieranie próbek do celów monitorowania zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 333/2007 ⁽²⁾. Zalecaną metodą analizy jest chromatografia cieczowa/tandemowa spektrometria mas (LC-MS/MS). W przypadku stosowania innych metod analizy powinny istnieć dowody świadczące o tym, że dają one wiarygodne wyniki w odniesieniu do poszczególnych alkaloidów chinolizydynowych. Granica oznaczalności (LOQ) przy oznaczaniu każdego alkaloidu chinolizydynowego powinna wynosić około 1 mg/kg w przypadku nasion łubinu i żywności otrzymywanej z łubinu oraz 0,2 mg/kg w przypadku żywności zawierającej łubin lub żywności otrzymywanej z łubinu oraz 0,05 mg/kg w przypadku mleka i innej żywności pochodzenia zwierzęcego.
- 3) Państwa członkowskie, działając we współpracy z podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa spożywcze, powinny przeprowadzić badania w celu określenia czynników prowadzących do wysokich poziomów alkaloidów chinolizydynowych w łubinie i żywności otrzymywanej z łubinu oraz w celu zebrania informacji na temat wpływu ich przetwarzania na poziom alkaloidów chinolizydynowych.
- 4) Do dnia 30 czerwca każdego roku państwa członkowskie i podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze powinny przekazywać Urzędowi dane za poprzedni rok w celu zestawienia tych danych w jednej bazie danych zgodnie z wymogami wytycznych Urzędu dotyczących standardu opisu próbek (SSD) dla żywności i paszy oraz dodatkowymi szczegółowymi wymogami Urzędu w zakresie sprawozdawczości ⁽³⁾. Ponadto państwa członkowskie i podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze powinny wskazać gatunki łubinu, o ile są znane, w przypadku nasion łubinu i żywności otrzymywanej z łubinu, a także, w przypadku łubinu słodkiego lub gorzkiego, procesy, jakim poddano nasiona łubinu (takie jak moczenie, gotowanie), oraz wszelkie procesy, jakim poddano żywność otrzymywaną z łubinu w celu zmniejszenia zawartości alkaloidów chinolizydynowych.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 czerwca 2026 r.

W imieniu Komisji
Olivér VÁRHELYI
Członek Komisji

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007 r. ustanawiające metody pobierania próbek i analizy do celów kontroli poziomów pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń procesowych w środkach spożywczych (Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 29. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj>).

⁽³⁾ <https://www.efsa.europa.eu/pl/call/annual-call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-food-and-feed-0>.